

Obsah

ÚVOD.....	5
PRVNÍ ČÁST	
NEJVYŠŠÍ DOKONALOST <i>THEORIA</i>	11
1. Dvě mentality.....	13
<i>U Řeků je poznání zrakové</i>	13
<i>Logos u Řeků</i>	16
<i>Sluchový charakter židovství</i>	18
<i>Hebrejské dābār (דָּבָר)</i>	20
<i>Srovnání zrakového vnímání Řeků</i> <i>a sluchového vnímání Židů</i>	21
<i>Ježíšova slova</i>	25
<i>Výraz vidění v Novém zákoně</i>	28
<i>Výraz theoria u otců</i>	31
2. Tři světla.....	34
<i>Svět neviditelného světla</i>	34
<i>Bůh, zdroj všeho světla</i>	36
<i>Světlo druhé – andělé</i>	41
<i>Světlo třetí – člověk</i>	43
3. K prvnímu světlu	47
<i>Touha po Bohu</i>	47
<i>Noûç – božská vlastnost</i>	50

<i>Očištěný voůς</i>	52
<i>Protiklad duše a těla</i>	53
<i>Smrt – vysvobození duše</i>	56
<i>Očištění smyslů</i>	58
<i>Očištění od vášní</i>	60
<i>Žřeknutí se světa</i>	61
4. Neviditelné světlo	65
<i>Problém racionální teologie</i>	65
<i>Biblické myšlení o božské transcendenci</i>	66
<i>Omezenost těla</i>	68
<i>Božská pedagogika</i>	70
<i>Stvořitel a jeho tvorové, dvě různé kategorie</i>	71
<i>Idolatrie konceptů</i>	72
<i>Hodnota znalostí, které má člověk o Bohu</i>	75
<i>Blažené patření</i>	76
<i>Mystická témata u Řehoře</i>	77

DRUHÁ ČÁST

KŘESTĀNSKĀ PRAXIS	85
1. Návrat k praktickému životu	87
<i>Předpokládaná vnitřní krize</i>	87
<i>Praxis u Řeků</i>	88
<i>Slovesa πράττειν a ποιείν</i>	91
<i>Praxis u křesťanů</i>	94
<i>Řehoř: návrat k víře evangelia</i>	96
2. Cesta ctnosti	99
<i>Ctnost u Řeků</i>	99
<i>Ctnost u křesťanů – přikázání</i>	102
<i>Ctnost je jediné dobro</i>	104
<i>Jednota ctností</i>	105
<i>Pokrok v ctnostném životě</i>	108
<i>Ctnost – trvalá dispozice</i>	110

<i>Ctnost – střední cesta mezi dvěma extrémy</i>	111
<i>Virtus sibi ipsi praemium</i>	115
<i>Obtížnost a snadnost ctnostného života</i>	118
<i>Ctnost jako katharsis</i>	122
3. Očištění od hříchu	126
<i>Pojem hříchu v řeckém starověku</i>	126
<i>Hřích v bibli</i>	128
<i>Hřích jako agnosia – ἀγνωσία</i> <i>a jako anomia – ἀνομία</i>	129
<i>Hřích jako nedostatek praxis</i>	131
<i>Nedokonalost lidské přirozenosti</i>	133
<i>Prvotní hřích</i>	135
4. Poslání člověka jako prostředníka při následování Krista	138
<i>Poslání člověka ve světě</i>	138
<i>Dva světy a problém jejich spojení v antice</i>	142
<i>Potřeba prostředníka</i>	144
<i>Tajemství Krista-prostředníka v Řehořově myšlení</i>	148
<i>Logos Zvěstovatel</i>	149
<i>Logos Stvořitel</i>	152
<i>Vtělení – pokoření Slova</i>	153
<i>„Druhé smíšení“</i>	155
<i>Vtělení a zjevující moc Ježíšova lidství</i>	157
<i>Posvěcující síla Ježíšova lidství</i>	159
<i>Sjednocující úloha Kristova lidství</i>	161
<i>Člověk – prostředník, první smíšení</i>	163
<i>Κρᾶσις obou prvků</i>	165
<i>Mikrokosmos</i>	169
<i>Následování Krista</i>	174

TŘETÍ ČÁST

KONFRONTACE OBOU CEST	181
------------------------------------	-----

1. Protiklad mezi <i>theoria</i> a <i>praxis</i>	183
<i>Víceznačnost slova theoria</i>	183
<i>Profánní theoria a křesťanská praxis</i>	185
2. <i>Praxis</i> vede k <i>theoria</i>	190
<i>Základní texty</i>	190
<i>Osvícení musí předcházet očista</i>	193
<i>Život v Kristu vede k osvícení</i>	194
<i>Spojení askeze a mystiky</i>	195
<i>Ctnosti vedou k poznání</i>	197
<i>Do vztahu s Bohem vstupuje celý člověk</i>	199
<i>Od viditelného k poznání Neviditelného</i>	201
<i>Spojení lidského erótu a božského agapé</i>	203
<i>Modlitba bez přestání</i>	204
<i>Kristus je „život“, a ne „teorie“</i>	205
<i>Teologie „času a věčnosti“</i>	206
3. <i>Praxis</i> a <i>theoria</i> : dva rozdílné způsoby života.....	207
<i>Chvála samoty, dobrodiní života ve společenství</i>	207
<i>Výhody života jako theoria a praxis</i>	208
<i>Střední cesta</i>	210
4. Filosofie, teologie.....	212
<i>Filosofie</i>	212
<i>Teologie</i>	215
5. Služebník slova.....	221
<i>Titul Kristova ústa</i>	221
<i>Platonský vztah mezi vnitřním slovem</i> <i>a jeho vnějším vyjádřením</i>	224
<i>Význam pojmenování věcí</i> <i>u Aristotela, Epikúra a u stoiků</i>	226
<i>Teologie slova u Židů a u křesťanů</i>	229
<i>Člověk je ze své podstaty logikos</i>	231
<i>Klábosení, zneužívání daru slova</i>	232
<i>Mluvit je poslání</i>	235

<i>Lidské slovo, slabý nástroj</i>	236
<i>Slova čerpají svou sílu z Ducha</i>	238
ZÁVĚR	242
BIBLIOGRAFIE.....	246
I. Bibliografie prací o Řehoři Naziánském	246
II. Edice a překlady děl Řehoře Naziánského.....	251
III. Citovaná sekundární literatura	251
IV. Citované starověké a středověké texty, české překlady	260
V. Zkratky (edice, slovníky, encyklopedie, citovaná literatura)	266
Redakční poznámka k bibliografii českého vydání	270
ŘEHOŘ NAZIÁNSKÝ JAKO DUCHOVNÍ UČITEL	272
1. Řehoř Naziánský – představitel křesťanské antické literatury.....	272
2. Řehoř Naziánský – nejen křesťanský rétor	276
3. Řehoř Naziánský – Teolog	280
4. Řehoř Naziánský – duchovní učitel.....	283
JMENNÝ REJSTŘÍK	294
VĚCNÝ REJSTŘÍK	303
SEZNAM ŘECKÝCH POJMŮ A SPOJENÍ	313
OBSAH	322